

Bài toán 04: SỬ DỤNG PHÉP ĐỐI XỨNG TÂM ĐỂ GIẢI CÁC BÀI TOÁN DỰNG HÌNH.

Phương pháp:

Xem điểm cần dựng là giao của một đường có sẵn và ảnh của một đường khác qua phép quay $\mathcal{D}_I$ nào đó.

Các ví dụ

Ví dụ 1. Cho hai đường thẳng d_1, d_2 và hai điểm A, G không thuộc d_1, d_2 . Hãy dựng tam giác ABC có trọng tâm G và hai đỉnh B, C lần lượt thuộc d_1 và d_2 .

Lời giải.

Phân tích:

Giả sử đã dựng được tam giác ABC thỏa mãn yêu cầu bài toán

Gọi I là trung điểm của BC thì $\mathcal{D}_I(C) = B$ mà

$C \in d_2$ nên $B \in d_2'$ với d_2' là ảnh của d_2 qua phép

đối xứng tâm I . Lại có $B \in d_1 \Rightarrow B = d_1 \cap d_2'$.

Cách dựng:

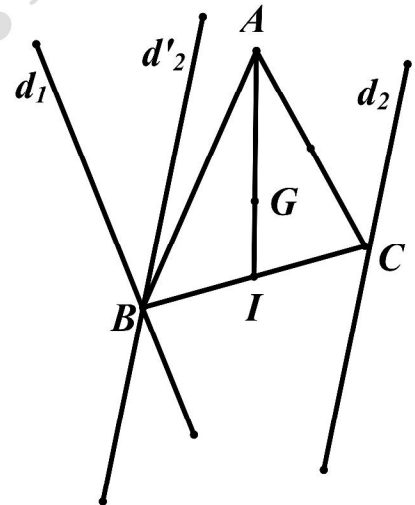
- Dựng điểm I sao cho $\overrightarrow{AI} = \frac{3}{2}\overrightarrow{AG}$
- Dựng đường thẳng d_2' ảnh của d_2 qua $\mathcal{D}_I$
- Gọi $B = d_1 \cap d_2'$
- Dựng điểm $C = \mathcal{D}_I(B)$

Tam giác ABC là tam giác phải dựng.

Chứng minh:

Dựa vào cách dựng ta có I là trung điểm của BC và $\overrightarrow{AI} = \frac{3}{2}\overrightarrow{AG}$ nên G là

trọng tâm của tam giác ABC .

Biện luận: Số nghiệm hình bằng số giao điểm của d_1 và d_2' .

Ví dụ 2. Cho hai đường tròn (O) và (O') cắt nhau tại hai điểm A, B và số $a > 0$. Dựng đường thẳng d đi qua A cắt hai đường tròn thành hai dây cung mà hiệu độ dài bằng a .

Lời giải.

Phân tích:

Giả sử đã dựng được đường thẳng d cắt (O) và (O') tại M, M' sao cho $AM - AM' = a$ (giả sử $AM > AM'$).

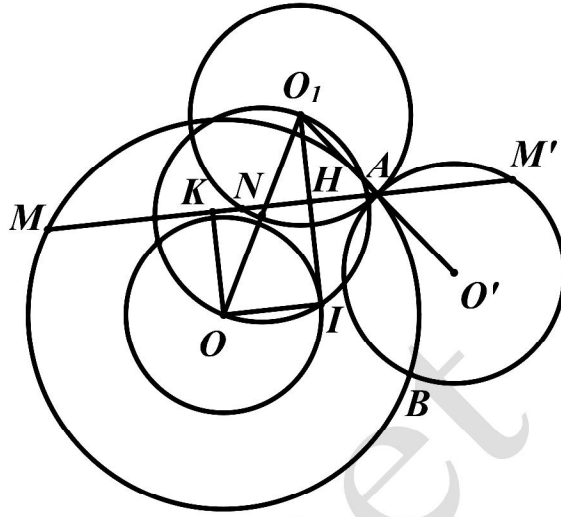
Xét phép đối xứng $\mathcal{D}_A$

Gọi $N = \mathcal{D}_A(M), (O_1) = \mathcal{D}_A((O))$, H, K lần lượt là trung điểm của AN và AM , khi đó $HO_1 \perp AN$ và $OK \perp AM$. Gọi I là hình chiếu của O trên O_1H , ta có $OI \parallel KH$, mặt khác $KH = KA - HA$

$$= \frac{AM - AN}{2} = \frac{AM - AM'}{2} = \frac{a}{2} \text{ nên } OI = \frac{a}{2}. \text{ Vậy điểm } I \text{ thuộc đường tròn tâm}$$

$$O \text{ bán kính } r = \frac{a}{2}.$$

Mặt khác I thuộc đường tròn đường kính OO_1 nên I là giao điểm của đường tròn đường kính OO_1 với đường tròn $\left(O; \frac{a}{2}\right)$ do đó I xác định và d là đường thẳng đi qua A và song song với OI .

Cách dựng:

- Dựng (O_1) ảnh của (O) qua $\mathcal{D}_A$.
- Dựng đường tròn đường kính OO_1 .
- Dựng đường tròn $\left(O; \frac{a}{2}\right)$, và dựng giao điểm I của đường tròn đường kính OO_1 với đường tròn $\left(O; \frac{a}{2}\right)$.
- Từ A dựng đường thẳng $d \parallel OI$ cắt (O) tại M và cắt (O') tại M' thì d là đường thẳng cần dựng.

Chứng minh:

Gọi H, K lần lượt là trung điểm của AN, AM ta có $KH = OI = \frac{a}{2}$

$$\text{Mà } KH = AK - AH = \frac{AM}{2} - \frac{AN}{2} = \frac{AM - AN}{2} \Rightarrow AM - AN = a.$$

Biện luận : Số nghiệm hình bằng số giao điểm của đường tròn $\left(O; \frac{a}{2}\right)$ và đường tròn đường kính OO_1 .